

I högskolans värld har etisk hållning ett pris

Du bevittnar ett rån, anger rånaren, som straffas och du blir tackad för ditt rådiga agerande. Du bevittnar plagiat, rapporterar plagiatören, som får protokollförd kritik, men inte straff. Däremot hålls plagiatören bakom ryggen inofficiellt, medan du blir baktalad på högskolan, både för att ha rapporterat, och spekulationer görs vilka mörka avsikter du hade.

I det första fallet är brott och straff enbart hänförligt till personen som utförde brottet. I högskolefallet får däremot rapportören ett straff, om än inofficiellt.

Jag rapporterade en professor vid Linnéuniversitetet för att ha uppgett falska uppgifter med ambition att otillbörligt tillskansa sig universitetets pengar. Man startade ingen utredning av professorn. Däremot startade man en utredning när den rapporterade professorn anmälde mig, varvid personavdelningen misstänkliggjorde mig som rasist under 320 dagar. I högskolans värld har etisk hållning ett pris.

Inför rapporten av plagiatet fick jag ett råd av en högt värderad kollega, som också rapporterat plagiat. "Rapportera, men var beredd på att du blir skurk, och att man tycker synd om plagiatören". I högskolans värld har etisk hållning ett pris.

Det är ett högt pris att rapportera i det akademiska systemet. Det är mycket obehagligt att rapportera en kollega. Till det kommer det sociala systemets bestraffning som misstänkliggör dig och dina avsikter och drivkrafter, eller som i Linnéuniversitetets fall, det officiella systemets bestraffning genom att misstänkliggöra mig som rasist under 320 dagar. I högskolans värld har etisk hållning ett pris.

Det förefaller som om det akademiska systemet har etiska problem. Om rapportörer riskerar straff, kan man förvänta sig att det enbart är hårt drivna principiella individer som rapporterar. Mer praktiskt lagda individer låter saken bero. I högskolans värld har etisk hållning ett pris.

Hur skall jag som lärare på en högskola, med någon trovärdighet, kunna driva en etisk hållning visavi mina studenter, när normen är: I högskolans värld har etisk hållning ett pris.

Det jag kan göra är att hänvisa till mig själv och min etiska hållning, och begära att studenterna skall respektera min hållning: Gör inte som högskolan gör, utan gör som jag gör. Men var beredd att betala priset för din etik. Ty i högskolans värld har etisk hållning ett pris.

Vi som inte tror på stöld och lögn, kan hoppas att vi skapar en etiskt vind. Genom att vara föredöme, kan andra ansluta i vinden. Och vinden blir starkare. Den kanske aldrig kan bli så stark att den påverkar disciplinnämnder och personalavdelningar.

Men universitetets verkliga verklighet skapas i mötet mellan läraren och studenten. Där kan etiskt hållbart agerande ske och genomföras.

Resultatet blir ett etiskt glapp mellan den verkliga verkligheten och organisationen. Bakom ryggen på den oetiska organisationen etablerar vi normer mot lögner och stölder. Det är ett pris vi måste vara beredda att betala. För ett hållbart etiskt agerande.

Öllsjö den 15 februari 2013

Sven-Olof Collin